

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת חיי שרה

תשפ"ד

(שנה ז', גליון מס' 315)

שיעורי הרב אליהו בר חן

e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

**השיעור השבועי עם הרב אליהו בר חן,
מתקיים בכל יום שלישי, בבית הכנסת "כתר תורה" -
ניסנית,
ביישוב ניצן ב'**

זמן תחילת השיעור:

שעון חורף - 19:45

שעון קיץ - 20:00 (כאשר זמן צאת הכוכבים מתארך,

השיעור מתקיים מיד לאחר תפילת ערבית)

לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה, לכתובת k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גליון שבועי"

שבת מברכין, חודש כסלו:
המולד, יהיה ביום ב', שעה 17:07 ו-2 חלקים

זמני כניסת ויציאת השבת:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
17:56	17:19	16:05	ירושלים:
17:56	17:19	16:24	תל אביב:
17:54	17:17	16:13	חיפה:
17:58	17:21	16:25	באר שבע:

שיעורי הרב אליהו בר חן

**בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה**

פרשת חיי שרה התשפ"ד

"סוד האושר בעולם הזה"

א. "וידבר אתם, לאמר, אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני, שמעוני, ופגעו לי בעפרון בן צחר. ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו, אשר בקצה שדהו, בכסף מלא יתננה לי, בתוככם, לאחזת קבר. ועפרון ישב בתוך בני חת, ויען עפרון החתי את אברהם - באזני בני חת, לכל באי שער עירו, לאמר. לא אדני, שמעני, השדה נתתי לך, והמערה אשר בו לך נתתיה, לעיני בני עמי נתתיה לך, קבר מתד. וישתחו אברהם, לפני עם הארץ. וידבר אל עפרון - באזני עם הארץ, לאמר, אך אם אתה לו שמעני, נתתי כסף השדה - קח ממני, ואקברה את מתי שמה. ויען עפרון את אברהם, לאמר לו. אדני שמעני, ארץ ארבע מאת שקל כסף ביני ובינך מה הוא, ואת מתד קבר. וישמע אברהם אל עפרון, וישקל אברהם לעפרון את הכסף - אשר דבר באזני בני חת, ארבע מאות שקל כסף, עבר לסחר", (בראשית, כג', ח' - טז').

ב. על מאמר הכתוב¹, "ועפרון ישב בתוך בני חת, ויען עפרון החתי את אברהם, באזני בני חת, לכל באי שער עירו, לאמר", דרשו רבותינו ז"ל²:

"רבי יצחק אמר, 'ישב' כתיב³,

אותו היום, מנו אותו ארכוסטרטיגוס⁴,

¹ בראשית, כג' - י'.

² בראשית רבה, פרשה נח, ז'.

³ כתב ה"עץ יוסף:

לרבותינו ז"ל, "שיבה" - יורה על ממשלה,

כמו (איכה, ה' - יט'), "אתה ה' לעולם תשב".

ומדכתיב חסר (ישב, ולא יושב), ידרשו, שהיתה הישיבה חסירה,

שלא היתה מצד עצמו (היינו, שעפרון עצמו, לא היה ראוי לגדולה זו), רק לכבוד אברהם.

⁴ כתב ה"עץ יוסף:

דָּלָא יְהֵא בְּרַ נְשׁ רַב, זָבִין, מִן בְּרַ נְשׁ זְעִיר ⁵.

והנה, בעניין הקרי והכתיב של "יושב" ו-"ישב", מצינו כעין דרשה זו, להבדיל אלף הבדלות בין טמא לטהור - בעניינו של אברהם אע"ה, וכדלהלן.

דהנה, על מאמר הכתוב ⁶, "ויאמר, אֲדַנִּי, אִם נָא מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֲבָדְךָ", דרשו רבותינו ז"ל ⁷:

"גדולה הכנסת אורחין, מהקבלת פני שכניה",

והיינו:

שמדויק מהכתוב, שאברהם אע"ה, הניח את השכינה הקדושה, בכדי לקבל אורחים,

וביקש מן השכינה הקדושה, שתמתין לו, עד שהוא יקבל את פניהם.

ומשמע מזה, ש-"גדולה הכנסת אורחים, יותר מהקבלת פני השכינה".

וידועה ומפורסמת, הקושיא בזה:

דהנה, את הלימוד הלזה בגודל מעלת הכנסת אורחים, אנו לומדים, מאברהם אע"ה,

ברם, צריך לעיין בזה, מניין אברהם אע"ה למד זאת?

ובביאור העניין, יעויין בדבריו הקדושים של הגה"ק רבינו ישראל אביחצירא זיע"א ⁸,

בהקדם דברי רבותינו ז"ל ⁹, על מאמר הכתוב ¹⁰, "וירא אֱלֹהֵי יְהוָה, בְּאֵלֶיךָ מִמְּרָא, וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵקֶל, כְּחֹם הַיּוֹם":

ארכוסטרטיגוס - גדול שבניצבים.

⁵ כתב ה"עץ יוסף":

שלא יהא בן אדם חשוב, קונה מאדם שפל וקטן.

⁶ בראשית, יח' - ג'.

⁷ שבת, קכז' ע"א.

⁸ בספרו הקדוש "אהבת ישראל", (עמודים קמא'-קמב').

” יֹשֵׁב כְּתִיב, בְּקֶשׁ לְעִמּוּד ¹¹,
אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֵׁב!
אֶתְּהָ סִימֵן לְבָנֶיךָ -
מָה אֶתְּהָ יוֹשֵׁב, וְשִׁכְיָנָה עוֹמֶדֶת,
כִּךָ בָּנֶיךָ יוֹשְׁבִין, וְשִׁכְיָנָה עוֹמֶדֶת עַל גִּבְּוֹן.
כְּשֵׁיִשְׂרָאֵל נִכְנְסִים לְבֵתִי כְּנִסְיוֹת וּלְבֵתִי מְדַרְשׁוֹת, וְקוֹרִין קְרִיאַת שְׁמַע, וְהֵן
יוֹשְׁבִים לְכַבּוּדִי וְאֲנִי עַל גִּבְּוֹן ¹²,
שֶׁנֶּאֱמַר ¹³, 'אֱלֹהִים נִצָּב בְּעֵדֶת אֱלֹהֵי'."
והנה, כאשר הגיעו המלאכים אל ביתו של אברהם אע"ה, נאמר ¹⁴, "וַיִּשָּׂא עֵינָיו,
וַיֵּרָא, וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו, וַיֵּרָא, וַיֵּרָץ לְקִרְאָתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
אֲרֻצָּה",
ומשמע:
שכאשר ראה אברהם אע"ה את המלאכים, הוא מייד קיבל כוחות לרוץ
לקראתם.
ומעתה, ביאר רבינו זיע"א, שנשא אברהם אע"ה, קל וחומר בעצמו:
כאשר הבורא ית"ש, בא לבקרני, לא היה בי כוח לעמוד לכבודו,
ומאיך, כאשר באו המלאכים לבקרני, קיבלתי כוח לעמוד ולרוץ לפניהם.

⁹ בראשית רבה, פרשה מח', ז'.

¹⁰ בראשית, יח' - א'.

¹¹ היינו:

שאברהם אע"ה, היה יושב בעל כורחו מחמת חוליו, וביקש לעמוד לכבוד הבורא ית"ש.

¹² עוד במעלת "קריאת שמע", עיין בסוף הקדמת הספר הקדוש "אגלי טל", מה שהביא משם אביו זצ"ל.

¹³ תהילים, פב' - א'.

¹⁴ בראשית, יח' - ב'.

מכאן, ש-גדולה הכנסת אורחים, מהקבלת פני שכינה.

ג. כתב אדמו"ר הגה"ק רבינו אליהו אליעזר דסלר זיע"א ¹⁵ :

^{17 16} "חיי אושר בעולם הזה",

מי לא ידע את ביאורם של ג' המילים הללו?

מהו האושר בעולם הזה?

לכאורה, הלא פשוט הוא, כי זה אשר יוכל להשיג את כל אשר יחפוץ, הוא המאושר!

וכל מי אשר יש לו מרץ רב יותר, וחריפות ועורמה יתירים, הוא זה אשר יש לו את הכוחות הנדרשים לכך! ¹⁸.

ובטרם נבאר את עניין "חיי אושר בעולם הזה", נתבונן נא, בדמותו של "עפרון החיתי", אשר זכה לגדולה ולממשלה על בני חת, בין רגע,

ובהשקפה ראשונה, נראה, ש-עפרון החיתי, היה האדם המאושר ביותר עלי אדמות,

אדם, אשר זכה לכל הכבוד אשר שייך בעולם הזה.

אדם אשר זכה לעושר מופלג, וכפי שמצינו במסכת בבא מציעא ¹⁹ :

שעפרון החיתי, לא הסכים לקחת מאברהם אע"ה, כי אם מטבעות, אשר שווים של כל אחת מהם - הוא מאה מָנָה.

והנה, מָנָה, הוא מטבע השווה מאה זוז ²⁰,

¹⁵ בספרו הקדוש "מכתב מאליהו", (חלק א', עמוד 1).

¹⁶ לשונו הקדוש, הובאה כאן בשלמותה, למעט פעמים אשר הוספנו מילות קישור - למען ירוץ הקורא בהם.

¹⁷ מכתב ששלח רבינו זיע"א מלונדון, בשנת תרח"צ, לבנו רבי נחום זאב זצ"ל, בהיותו תלמיד צעיר בישיבה ב-ליטא.

¹⁸ עד כאן לשון רבינו זיע"א.

¹⁹ פז' ע"א.

²⁰ עיין פירוש ר"ש משאנץ על מסכת שביעית (פ"א מ"ב, בד"ה "מנה").

וכל מאה זוה, שווים ל-25 שקלים של תורה ²¹,
ואם כן, כל מטבע ששקל אברהם אע"ה לעפרון, היה שווה ערך ל-2,500 שקלים
של תורה.

וכשנכפיל זאת ב-400 מטבעות כאלו, נלמד, שאברהם אע"ה שילם על המערה,
סך 1,000,000 שקלים של תורה - שהוא כ-50,000,000 שקלים של ימינו!

ויתירה מזאת, כתב רבינו הר"י הטוב זיע"א ²²:

שעפרון החיתי, רצה שאברהם אע"ה, ישקול לו את המטבעות, בנפרד,

בכדי שבכך, הוא ירוויח את הפרשי המשקל אשר בין מטבע למטבע.

והיינו:

שהסכום ששילם אברהם אע"ה על המערה, היה הרבה יותר מ-1,000,000
שקלים של תורה!

וזאת למרות שבתחילת דבריו של עפרון החיתי, הוא היה חפץ לתת לאברהם
אע"ה את המערה במתנה!

ד. על מאמר הכתוב ²³, נבְּהַל לְהוֹן, אִישׁ רַע עֵינִי, וְלֹא יָדַע כִּי חָסֵר יְבִאָּנוּי, דרשו
רבותינו ז"ל ²⁴:

" נְבִיִּהִל לְהוֹן, אִישׁ רַע עֵינִי - זֶה עֶפְרוֹן,

שְׁהַכְנִיס עֵינֵי רַע, בְּמִמוֹנוֹ שֶׁל צְדִיק.

וְלֹא יָדַע כִּי חָסֵר יְבִאָּנוּי - שְׁחִסְרוֹתָו הַתּוֹרָה וְאִינוּ,

ובכמה מקומות בדברי רש"י הקדוש:

בבא קמא (פט' ע"ב, בד"ה "כה' סלעים". צ' ע"ב, בד"ה "מנה צורי"), חולין (קלז' ע"ב, בד"ה "שיהו
מחומשות").

²¹ יעויין בדברי רש"י הקדוש, במסכת בבא קמא (צ' ע"ב, בד"ה "מנה צורי").

²² בספרו הקדוש "בן יהוידע" (בבא מציעא, פז' ע"א).

²³ משלי, כח' - כב'.

²⁴ בראשית רבה, פרשה נח', ז'.

הָדָא הוּא דְכָתִיב ²⁵, 'וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן, וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן - עֶפְרוֹן כְּתִיב חֶסֶר וְאִי"ו' ²⁶.

ובביאור ה"עין הרע", שהכניס עפרון החיתי לאברהם אע"ה, כתב ה"עץ יוסף":

דהנה, על אברהם אע"ה, נאמר ²⁷, 'וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד, בְּמִקְנֵה בְּפָסֶף וּבְזָהָב',

ומשכך, עפרון החיתי, חמד את ממונו של אברהם אע"ה, לקחתו לעצמו,

והוא הוא, עניין "עין הרע" שהיה בו.

והנה, כבר נתקשו רבותינו זיע"א ²⁸:

וכי מה בכך, שחיסרה התורה הקדושה מ-עפרון את האות ו'?

וכי הוא הרגיש בזה, שנתחסרה ממנו אות זו?

ה. יעויין עוד, במה שכתב רבינו "בעל הטורים" זיע"א ²⁹:

"לְעֶפְרוֹן - חֶסֶר, בְּגִימַטְרִיא 'עֵין רַע' ³⁰.

²⁵ בראשית, כג' - טז'.

²⁶ עיין מה שכתב בזה ה"שפתי חכמים" (בראשית, כג' - טז', אות ק):

"ואף על גב, ד-יעקב ו-אהרן, גם כן חסרים וי"ו?"

מכל מקום, הואיל ו-עפרון מלא הוא בכל הפרשה,

אלא, זה חסר בלבד, אתי למדרש!

אבל, יעקב ו-אהרן, בכל מקום חסרים הם, ובמקום שהם מלאים - למדרש אתא".

²⁷ בראשית, יג' - ב'.

²⁸ כן התקשה גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א, בספרו הקדוש "חומת אנך" (בפרשתו, אות ג'), ובספרו הקדוש

"פני דוד" (בפרשתו, אות כד').

וכן התקשה רבינו ה"כלי יקר" זיע"א.

²⁹ בראשית, כג' - טז'.

³⁰ היינו:

"עפרן" בכתיב חסר, עולה בגימטריא למניין 400,

וכמו כן, המילים "עין רע", עולים בגימטריא למניין זה.

יְעַרְוּ - עולה ת', כנגד ארבע מאות שקלים שלקח במערה".
והנה, כבר כתבנו בכמה מקומות, את סוד מניין "ארבע מאות", ונביא את
הדברים שוב,
שכן, "אין בית מדרש, ללא חידוש". וכדלהלן.
בהקדמתו להלכות על פרשת "בלק", כתב ³¹ רבינו הרי"ח הטוב זיע"א:
"אמרו רבותינו ז"ל ^{32 33}, 'חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום'.
וזו היא תקנת דוד הע"ה, על ידי מעשה שהיה,
שהיו מתים בכל יום מאה נפשות מישראל, ולא היו יודעים על מה ועל מה היו
מתים,
עד שחקר, והבין ברוח הקודש,
ותיקן לברך מאה ברכות בכל יום, וסר המוות ³⁴.
ורמז לדבר ³⁵, 'וַיִּנָּאֵם הַגִּבּוֹר הַקָּס עָלָי - בגימטריא מאה ³⁶.
ואמרו רבותינו ז"ל ³⁷ -
סִמְךָ לַמָּאָה בְּרִכּוֹת מִן הַתּוֹרָה, בַּפְּסוּק ³⁸, 'וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל, מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׂאֵל
מֵעַמְךָ, כִּי אִם לִירְאָה אֶת ה'',
אל תקרי 'מה', אלא מאה.

³¹ בספרו הקדוש "בן איש חי".

³² מנחות, מג' ע"ב.

³³ וכן נפסק להלכה בטור ובשו"ע (או"ח, סימן מו', סעיף ג').

³⁴ במדבר רבה, פרשה יח', כא'.

³⁵ שמואל ב', כג' - א'.

³⁶ כן הוא במדרש הנ"ל.

³⁷ כך הוא ביאור הגמרא, על פי שיטת רש"י הקדוש (מנחות, מג' ע"ב. ד"ה "מה ה' א-להיך").

³⁸ דברים, י' - יב'.

והן הן מאה ברכות, שהם ליראה את ה' ולאהבה אותו, ולזכרו תמיד, על ידי המאה ברכות שמברך בכל יום.

ונראה לי בסייעתא דשמיא, הטעם שהועיל תיקון ק' ברכות, להכניע הסטרא אחרא - דרגא דמותא, וסר המוות -

כי ידוע, דבסטרא אחרא, יש ת' כוחות,

בסוד ³⁹, וַיִּשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל יַעֲקֹב, לֵאמֹר, בְּאֵנֹי אֶל אַחִיךָ אֶל עֲשׂוֹ, וְגַם הִלְךְ לְקַרְאֲתָךְ, וְאַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עִמּוֹ.

והם מספר ירע עין ⁴⁰ ...

והנה, במאה ברכות, יש מאה אזכרות ⁴¹,

וכל אזכרה, יש ארבע אותיות, הרי ת' אותיות ⁴².

לכך, במאה ברכות, בְּטַל המוות של מאה אנשים, שכל גוף אחד מהם בנוי בארבע יסודות ⁴³, שהם ת' יסודות אנשים - שהיו מתים בכל יום,

שזה נמשך, מן ת' כוחות סטרא אחרא, הרמוזים באות ת' של 'מות'."

---

³⁹ בראשית, לב' - ז'.

⁴⁰ העולים בגימטריא למניין ארבע מאות.

⁴¹ היינו:

בכל ברכה, יש פעם אחד שם הוי"ה ברוך הוא,

וממילא, במאה ברכות, יש מאה פעמים שם הוי"ה ברוך הוא.

⁴² היינו:

בכל שם הוי"ה ברוך הוא, יש ד' אותיות,

וממילא, במאה ברכות, יש ד' מאות תיבות משם הוי"ה ברוך הוא.

⁴³ היינו:

ד' יסודות, של עפר - מים - אש - רוח.

עוד מצינו בעניין זה, לדבריו של רבינו בחיי זיע"א, על מאמר הכתוב בפרשת "לך לך" ⁴⁴, "וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם, יָדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְעַבְדוּם, וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה":

"טעם המספר הזה בגלות מצרים, לא נודע ...

אמנם, אם תדקדק, תמצא -

כי המספר הזה, נזכר ברוב המקומות אצל 'עין הרע',

כי 'עין רע', מספרו ארבע מאות ⁴⁵,

ואות תי"ו, תכלית כל האותיות,

וכן 'עין הרע', מְכַלָּה הַכֹּל.

ולפי שְׁנַתּוֹסֵף באברהם אות ה"א, שהיא מידת הדין,

לכך שלטה בו 'עין הרע', שהוא מכח הדין,

שנגזר על זרעו להשתעבד ארבע מאות שנה, כמספר 'עין הרע', לפי ששלטה בו עינו של שטן.

וזהו שאמר 'יָדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ' -

כלומר, 'זרעך' הנולד מבין שתי ההי"ן ⁴⁶, שהם מידת הדין, ושלטה בו 'עין הרע', שהוא מכח הדין,

לכך, וְעָבְדוּם, וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה'.

⁴⁴ בראשית, טו' - יג'.

⁴⁵ יעויין לעיל באות הקודמת.

⁴⁶ היינו:

אות י', של שרי,

התחלקה ל-ב' אותיות ה',

אחת נתנה לה, ונקרא שרה,

ואחת נתנה ל-אברם, ונקרא אברהם.

וכן תמצא בעפרון החתי, שהיה לו 'עין הרע',
וכן 'עפרן', בגימטריא 'עין רע'⁴⁷, כמו שהזכיר ארבע מאות⁴⁸.
וכן תמצא בעשו, המתפרנס ממידתו של יצחק שהוא מידת הדין, שהיה לו 'עין
רע',

ודרשו חז"ל⁴⁹, 'וְרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֵדָר וּבֵין עֵדָר'⁵⁰ -

'למה אמר יעקב כן?

כדי להַשְׁבִּיעַ עֵינוּ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע',

וכתוב בו⁵¹, 'וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עָמוּ'.

ומצאתי בבראשית רבה⁵², 'וְאָלוּ עֵינָיו, כְּעֵינֵי אֲנָשָׁא בְּקָרְנָא דָּא' -

'זו מלכות אדום הרשעה, שהיא מכנסת עין הרע בממונו של אדם'."

ועל פי הקדמה זו, יעויין בדברי רבינו ה"כלי יקר" זיע"א בביאור על דברי "בעל
הטורים" הנ"ל:

"ותדע עוד, כי 'רע עין', עולה למספר ד' מאות,

על כן, מצינו בארבע מקומות, מספר ד' מאות, אצל בעל 'עין רע' -

א. בעפרון, שהיה 'רע עין', על כן לקח ד' מאות שקל כסף.

⁴⁷ היינו:

מילת "עפרן", עולה בגימטריא למניין 400,

וכמו כן, מילת "עין רע", עולה בגימטריא למניין 400.

⁴⁸ היינו:

במה שאמר עפרון החיתי לאברהם אע"ה (בראשית, כג' - טו'), "אֲדֹנָי שְׁמַעֲנִי, אֲרָץ אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף
בִּינִי וּבִינְךָ מֵהַ הַזֶּה, וְאֵת מִתְּךָ קִבַּר".

⁴⁹ בראשית רבה, פרשה עו', ח'.

⁵⁰ בראשית, לב' - ז'.

⁵¹ בראשית, לב' - ז'.

⁵² פרשה עו', ו'.

ב. אצל אַחֵי יוֹסֵף, שהיה עינם רעה, באחיהם יוסף הצדיק, ונתקנאו בו עבור כתונת הפסים שעליו,

על ידי כן, נתגלגל הדבר וירדו למצרים, והיו ד' מאות שנה, בגירות ועינוי ועבדות.

ג. אצל עשיו, שרעה עינו באחיו יעקב, ונתקנא בו על הברכות אשר ברכו אביו,

כי על כן אמר יעקב⁵³, 'וְיָרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר', כדי למלאות עינו של אותו רשע,

על כן בא עשיו⁵⁴, 'וְאַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עָמוּ'.

ד. נבל הכרמלי, היה איש פילי ורע עין, כנודע,

על כן, בא עליו דוד, עם ארבע מאות איש⁵⁵, לשלם לו כמידתו".

ו. במסכת אבות⁵⁶, שנינו:

"עֵין הָרָע, וְיֵצֵר הָרָע, וְשִׁנְאָת הַבְּרִיּוֹת, מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם".

וביאר בזה הרשב"ץ זיע"א - בפירושו "מגן אבות":

"ומפורסם הוא בתלמוד, שעין הרע, הוא, עין הרואה את חבירו או את נכסיו דרך קנאה ושנאה, והוא מזיק אותו ונכסיו,

ועל כן אמרו בפרק המקבל⁵⁷, וכן בפרק השותפין שרצו⁵⁸, 'אסור לאדם לעמוד על שדה חבירו, בשעה שהיא עומדת בקמותיה, משום דקלי לה בעיניה',

וכן אמרו בפרק אלו מציאות⁵⁹, שאסור לשטוח טלית של אבידה בפני רבים, משום עינא,

⁵³ בראשית, לב' - יז'.

⁵⁴ בראשית, לב' - ז'.

⁵⁵ שמואל א', כה' - יג'.

⁵⁶ פ"ב מי"א.

⁵⁷ בבא מציעא, קז' ע"א.

⁵⁸ בבא בתרא, ב' ע"ב.

ואמרו בפרק הרואה ⁶⁰, 'האי מאן דמסתפי מעינא בישא, לימא מזרעא דיוסף קאתינא, דלא שלטא ביה עינא בישא',

וכן אמרו בפרק הפועלים ⁶¹, ובפרק מי שמתו ⁶², ובפרק יש נוחלין ⁶³.

וכן בפרק המקבל ⁶⁴ - אמרו, 'תשעה ותשעים מתים בעין הרע, ואחד מת במיתת עצמו'.

ואל תתמה מזה, שיצאו ניצוצות מהעין מזיקין,

שהרי אמרו חכמי הטבע, כי האשה בתחילת נדותה, כשתסתכל במראה זכה של זכוכית, יראו בה טיפי דם ...

ועל זה, אמר, כי מי שיש לו עין הרע על חברו, יצא מהעולם מהרה,

כי כמו שמוציא הבל מעיניו לשרוף את חברו ונכסיו -

כל שכן שהוא נשרף באותו הבל, ותשלוט בו הקנאה, וירקבו עצמותיו,

שנאמר ⁶⁵, 'וירקב עצמות קנאה'.

וביאור דברי רבינו הרשב"ץ זיע"א:

"ועל זה, אמר, כי מי שיש לו עין הרע על חברו, יצא מהעולם מהרה".

יתבאר להלן.

ז. ב' גדרים, בעניין "עין הרע". מצינו, בדבריו של אדמו"ר הגה"ק רבינו אליהו אליעזר דסלר זיע"א, וכדלהלן:

⁵⁹ בבא מציעא, ל' ע"א.

⁶⁰ ברכות, נה' ע"ב.

⁶¹ בבא מציעא, פד' ע"א.

⁶² ברכות, כ' ע"א.

⁶³ בבא בתרא, קיח' ע"ב.

⁶⁴ בבא מציעא, קז' ע"ב.

⁶⁵ משלי, יד' - ל'.

א. האדם, גורם לעצמו, ומושך על עצמו "עין הרע".

"זה שעל ידו היה לחבירו צער של קנאה -

הוא גם כן נענש, ויכול להפסיד את עושרו" ⁶⁶.

והיינו, שכאשר האדם, גורם צער לחבירו, הרי שהוא נענש על כך.

ב. כאשר האדם הוא "צר עין", וקשה לו לראות בשמחת חבירו - ומחכה

ומצפה לראות ברעתו, אזי, הוא גורם לו "עין הרע".

"לפני הרבה שנים ביארנו, שפעולת עין הרע מושרשת, בעובדה שנפשות כל בני אדם קשורות ומעורות זו בזו,

וחייהם תלויים זה בזה בשורשם הרוחני,

ואם אחד מקנא בחברו, ועינו צרה בו -

היינו, שעצם מציאותו של חברו מטרידה אותו, והיה רוצה לראותו בכל רע ...

אז במידה וחיי חברו תלויים בו, כנ"ל, יתכן ויוכל לגרום על ידי זה למעט מחברו שפע החיים,

וממילא, יהיה יותר עלול לנזקים ולאסון...

כי כל מי שרואה לחברו צרכים חיוניים, ויש בידו לעזור, ולא אכפת לו. הריהו מכריז, שמציאותו של חברו אינה מעניינת אותו, היא מיותרת בשבילו ...

הרי זה צרות עין, וזלזול בחייו, הגובלים עם שפיכת דמים" ⁶⁷.

ח. בביאור הקושיא שהובאה לעיל באות ד', כתב רבינו ה"כלי יקר" זיע"א ⁶⁸ :

"וטעמו של דבר -

לפי שאמרו רבותינו ז"ל ⁶⁹, 'כל הנותן פרוטה לעני, מתברך בשש ברכות' ⁷⁰ וכו',

⁶⁶ "מכתב מאליהו", ח"ג, עמודים 313-314.

⁶⁷ "מכתב מאליהו", ח"ד, עמודים 4-5.

⁶⁸ בראשית, כג' - טז'.

⁶⁹ בבא בתרא, ט' ע"ב.

וכל מי שרעה עינו באחיו האביון, ואינו נותן לו כלום, אינו מתברך בשש ברכות אלו.

על כן, חסרה וי"ו ד-עפ"ן,

כי מצד שהיה 'רע עין', חסרו ממנו ששה ברכות אלו.

ורבותינו ז"ל אמרו ⁷¹ -

'אין נותנין כוס של ברכה, כי אם לטוב עין,

שנאמר ⁷², 'טוב עין הוא יברך',

אל תקרי 'יבורך', אלא 'יברך'.

ומכל מקום, מראה שניהם אמת, רצוני לומר הקרי והכתיב -

כי מי שהוא טוב עין, מברך לאחרים בעין יפה,

על כן, יבורך גם הוא, בשש ברכות, כהוראת וי"ו של יבורך, כי הוא כתיב מלא".

⁷⁰ שם בגמרא:

"הנותן פרוטה לעני, מתברך בשש ברכות,

דכתיב (ישעיה, נח' - ז'), 'הלוא פרס לרעב לחמך, ועניים מרודים תביא בית, כי תראה ערם וכסיתו'.

וכתיב (ישעיה, נח' - ח'), {היינו: על עושה כל צדקות אלו, נאמר} -

א. 'אז יבקע כשחר אורך',

ב. 'וארכתך מהרה תצמח',

ג. 'והלך לפניך צדקך',

ד. 'כבוד ה' יאסףך',

וכתיב (ישעיה, נח' - ט) -

ה. 'אז תקרא וה' יענה',

ו. 'תשוע ויאמר הנני'."

⁷¹ סוטה, לח' ע"ב.

⁷² משלי, כב' - ט'.

והיינו :

שהחיסרון שנתחסר עֶפְרוֹן, בכך שהאות ו' נתחסרה משמו,

הוא עניין ה-ו' ברכות הנ"ל.

ודבריו הקדושים הללו, תואמים הפלא ופלא, עם ביאורו הראשון - של אדמו"ר הגה"ק רבינו אליהו אליעזר דסלר זיע"א, וכפי שהובאו לעיל באות ז' :

"זה שעל ידו היה לחבירו צער של קנאה -

הוא גם כן נענש, ויכול להפסיד את עושרו",

שכן, על ידי צרות עינו של עפרון, הוא הפסיד את ברכת הבורא ית"ש.

ט. עוד מצינו, בביאור הקושיא שהובאה לעיל באות ד', לדברי גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ^{74 73} :

"ואפשר, ד-מי שהוא רע עין, מתקצרים חייו!

כדמצינו ב-נבל ⁷⁵, שמתוך שהיה פילי נתחייב מיתה, שמתוך כך בא לזלזל בדוד הע"ה ובעבדיו, ויגפהו ה'.

וגם כתבו ז"ל ⁷⁶, דלהיות ישראל צרי עין, נשתעבדו במצרים, וכמה הרגו מהם.

וכלפי ⁷⁷, ד-ר'דף צדקה וחסד, ומצא חיים ⁷⁸, המעלים עיניו מן הצדקה - כאילו עובד עבודה זרה ⁷⁹, ואינו חי לאורך ימים.

⁷³ בספרו הקדוש "פני דוד" (בפרשתן, אות כד').

⁷⁴ ועיין עוד בספרו הקדוש "חומת אנך" (בפרשתן, אותיות ג' ו-ו').

⁷⁵ שמואל א', פרק כה'.

⁷⁶ יעויין מה שכתב בזה רש"י הקדוש (שמות, ב' - יד'), על מאמר הכתוב, "ויאמר, מי שמך לאיש שר ושפט עלינו, הלקהגני אתה אמר - כאשר הרגת את המצרי, ויירא משה, ויאמר, אכן נודע הדבר":

" אכן נודע הדבר' ... ומדרשו, נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו, מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך,

אבל, רואה אני, שהם ראויים לכך!".

⁷⁷ היינו:

גם נודע, מה שכתב ב-זוהר הקדוש⁸⁰, על פסוק⁸¹, 'וּנְתַתֶּם לִי אוֹת אֲמַתִּי - סִימָנָא דְחַיִּי הִיא בְּעֵאת מְנִיָּהוּ, וְאוֹת ו' סִימָנָא דְחַיִּי, עֵינִן שִׁם בְּאוֹרֶךְ⁸² " .
ולפי זה, ביאר רבינו זיע"א :

דהנה, עפרון החיתי, היה אדם "נְבִל",
והנה לעיל באות ד', הובאה דרשת רבותינו ז"ל⁸³, על מאמר הכתוב⁸⁴, "נְבִלָה לְהוֹן, אִישׁ רַע עֵינִן, וְלֹא יָדַע כִּי חֶסֶר יְבִאֲנוּ", שֶׁהוּא בְּעֵינֵי "עֶפְרוֹן הַחִיטִי",
והנה, האותיות של מילת "נְבִלָה", הינם גם האותיות של מילת "נְבִלָה".

ומכיוון.

⁷⁸ משלי, כא' - כא'.

⁷⁹ לשון זה, הובא בתוספתא למסכת "פאה" (פ"ד ה"כ).

ובתלמוד בבלי (כתובות, סח' ע"א. בבא בתרא, י' ע"א), בלשון "עבודת כוכבים".

⁸⁰ חלק א', דף רמא' ע"ב.

⁸¹ יהושע, ב' - יב'.

⁸² זה לשון ה"זוהר הקדוש" זיע"א:

"אֵלָא הִכִּי אֹלִיפְנָא, הִיא בְּעֵאת סִימָנָא דְחַיִּי, דְּכִתִּיב (יהושע, ב' - יב'), 'וְהִסִּיתֶם אֶת אַבִּי וְגו',
וְאִמְרָה, סִימָנָא דְחַיִּי לֹא שְׂרִיָּא, אֵלָא בְּאוֹת אֲמַתִּי.

וּמֵאֵי אִיהוּ 'אוֹת אֲמַתִּי' (יהושע, ב' - יב')?

דָּא אֵת ו', בְּגִין דְּבִיה שְׂרִיָּין חִיִּין".

ותרגום דבריו הקדושים:

אֵלָא כִּךְ לְמַדְנֵוּ, הִיא רְצַתָּה סִימָן חִיִּים, שְׂכֵתוֹב (יהושע, ב' - יב'), 'וְהִסִּיתֶם אֶת אַבִּי וְגו',

וְאִמְרָה, סִימָן חִיִּים אֵינוֹ שׂוֹרָה, אֵלָא בְּאוֹת אֲמַתִּי.

וּמֵהִי 'אוֹת אֲמַתִּי' (יהושע, ב' - יב')?

זוֹ אוֹת ו', מִשּׁוּם שְׂבוֹ שְׂרִוּיִים חִיִּים.

⁸³ בראשית רבה, פרשה נח', ז'.

⁸⁴ משלי, כח' - כב'.

וכבר למדנו "בעל הטורים" זיע"א⁸⁵, שמילת "עפרן" בכתב חסר, עולה במניינה לגימטריא של "רע עין".

ואם כן, כאשר היה עפרון "רע עין", נגרע ממנו האות ו', אשר מסמלת את "אות החיים",

ועל ידי כך, שלטה בו המיתה, ונעשה ל-"נבלה".

ודבריו הקדושים הללו, תואמים הפלא ופלא, עם ביאורו הראשון - של אדמו"ר הגה"ק רבינו אליהו אליעזר דסלר זיע"א, וכפי שהובאו לעיל באות ז':

"זה שעל ידו היה לחבירו צער של קנאה -

הוא גם כן נענש, ויכול להפסיד את עושרו",

ברם, מכיוון שכאן במיתה עסקינן, יתבארו דבריו הקדושים - יחד עם דבריו הקדושים של רבינו הרשב"ץ זיע"א, וכפי שהובא לעיל באות ו':

"ועל זה, אמר, כי מי שיש לו עין הרע על חבירו, יצא מהעולם מהרה",

שכן, הנותן "עין הרע" על חבירו, הרי הוא בעצמו - מקצר את חייו שלו בידיים.

ל. בסוף מאמרו של אדמו"ר הגה"ק רבינו אליהו אליעזר דסלר זיע"א⁸⁶, אשר הובא לעיל באות ג', כתב רבינו זיע"א:

"אין שום אושר גשמי בעולם, רק אושר רוחני.

מי שהוא עשיר ברוחניות, הוא המאושר, ולא אחר בשום פנים".

ולעיל באות ב', הובאו ב' דרשות, של קרי "ישב" - וכתב "ישב",

האחד, אצל עפרון החיתי,

והשני, להבדיל אלף אלפי הבדלות בין טמא לטהור, אצל אברהם אע"ה.

וכבר מצינו במסכת אבות⁸⁷:

⁸⁵ כאשר הובא לעיל באות ה'.

⁸⁶ בספרו הקדוש "מכתב מאלהו", (חלק א', עמוד 3).

⁸⁷ פ"ה מי"ט.

"כָּל מִי שֵׁיט בְּדוֹ שְׁלֶשֶׁה דְּבָרִים הִלְלוּ, מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ.
וּשְׁלֶשֶׁה דְּבָרִים אַחֲרָיִם, מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע.
עַיִן טוֹבָה, וְרוּחַ נְמוּכָה, וְנִפְשׁ שְׂפֵלָה - מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ.
עַיִן רָעָה, וְרוּחַ גְּבוּהָה, וְנִפְשׁ רְחֹבָה - מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע.
מֵה בֵּין תְּלַמְּדוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, לְתַלְמִידוֹ שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע?
תְּלַמְּדוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ - אוֹכְלִין בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְנוֹחְלִין בְּעוֹלָם הַבָּא,
שְׁנֵאֲמַר ⁸⁸, 'לְהַנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ, וְאַצְרַתִּיהֶם אֲמַלֵּא'.
אָבֵל תְּלַמְּדוֹ שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע - יוֹרְשִׁין גִּיהֶנֶם, וְיוֹרְדִין לְבָאָר שְׁחַת,
שְׁנֵאֲמַר ⁸⁹, 'וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידִם לְבָאָר שְׁחַת, אֲנִשִּׁי דָמִים וּמְרָמָה לֹא יִחָצוּ
יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בְּדִי'."
וממילא, אם כן:
הדרשה שנאמרה בענייניו של אברהם אע"ה, היא דרשה על בעל "עין טובה",
אשר רצה לקום לכבוד הבורא ית"ש,
והמקיים כן, הרי הוא מתלמידיו של אברהם אע"ה, ובכלל זה - אין לך מאושר
גדול ממנו, שהרי כל אושרו ועושרו הינם רוחניים.
ומאידך, הדרשה שנאמרה בענייניו של עפרון החיתי, היא דרשה על בעל "עין
רעה", אשר רצה לכלות את ממונו של הצדיק,
והמקיים כן, הרי הוא מתלמידיו של בלעם הרשע - ורבו עפרון החיתי, ובכלל זה
- אין לך אומלל ומסכן ממנו, שהרי כל אושרו ועושרו הינם גשמיים.
יתן ה' יתברך, ונזכה להיות מתלמידיו של אברהם אע"ה, בעלי "עין טובה",
וממילא, בעלי אושר ועושר רוחניים. אמן.

⁸⁸ משלי, ח' - כא'.

⁸⁹ תהילים, נה' - כד'.

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו

רפאל מנחם בן רות רדואה

הרב יוסף בן רחל

חיים נתן צבי בן שרה

מרדכי בן רינה

מאיר בן נעמי

אליהו לוזון בן גד

~~~~~

שושנה סולטנה בת מרים

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

שרית בת גילה

פאני פרחה בת רחל

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- הגה"ק רבי שלמה אסולין בן שמחה (שתח"י) זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל
- משה מושי מקסים בן לילה תהילה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבונג) בת גרסיה ע"ה
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרוחה ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של כל הקדושים והקדושות אשר נרצחו על קידוש ה'

במלחמת שמחת תורה תשפ"ד